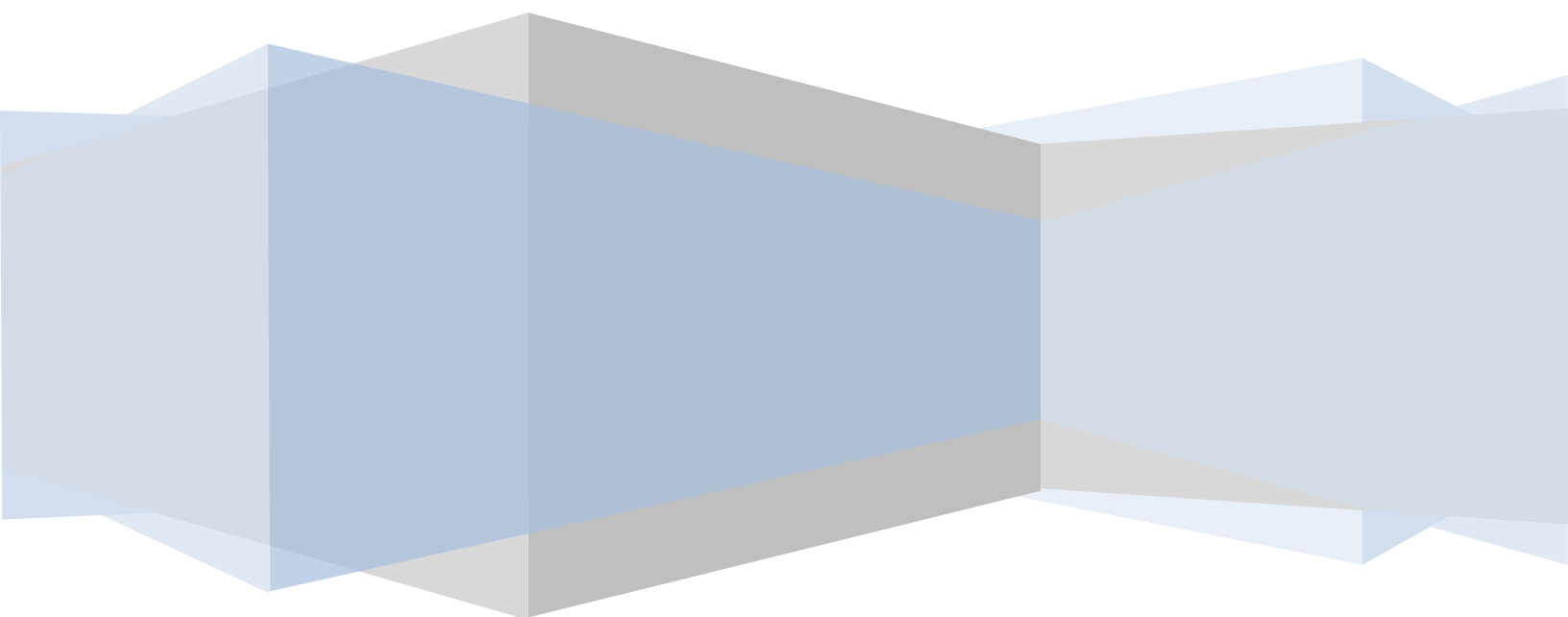

Општина Књажевац

Акциони план за остваривање родне равноправности

2016-2018

УВОД

Родна равноправност подразумева једнаку заступљеност, моћ, утицај, расподелу одговорности, једнаке могућности за економску независност жена и мушкараца. Показатељи положаја жена, као и релативног положаја жена и мушкараца указују на неравноправну расподелу ресурса, моћи и могућности у различитим сферама друштвеног, економског и политичког живота. Родна равноправност је на глобалном нивоу дефинисана и као кључан предуслов развоја, а увођење родне перспективе у све политике, на свим нивоима, као главна стратегија за њено постизање.

Родне неједнакости су и даље присутне у свакодневном животу и њихово отклањање захтева не само правно регулисање једнаких могућности, већ и промену приступа планирања и спровођења јавних политика која ће омогућити да жене и мушкарци имају једнаку корист од развоја заједнице. До скоро, локална димензија остваривања родне равноправности није била посебно истакнута и обавезе дефинисане законима и међународним документима су се односиле најчешће на државе. Међутим, имајући у виду да су локалне самоуправе најближе потребама грађана и грађанки, као и да задовољавање потреба грађанки и грађана спада у надлежности локалне самоуправе, јасно се указала потреба и кључна улога локалних власти у остваривању равноправности и спречавању дискриминације. Родна равноправност у локалним политикама је уједно и предуслов демократичности и доброг управљања на локалном нивоу, које је оријентисано на потребе грађана и грађанки.

Управо због значаја примене принципа родне равноправности на локалном нивоу, а недовољно јасне регулативе у том сегменту, Савет европских општина и региона донео је *Европску повељу за равноправност жена и мушкараца на локалном нивоу* и предузео низ акција за њену промоцију, али и установио кораке који ће осигурати њену примену. Тако Повеља подразумева израду Акционог плана за њено спровођење, али и међусобну сарадњу потписница која ће олакшати примену и размену добрих пракси. Европску повељу је до сада потписало преко 1300 локалних и регионалних управа широм Европе.

Локални акциони план (ЛАП) дефинише активности које ће општина предузети са циљем унапређења родне равноправности и побољшања положаја жена, а полазне основе за израду ЛАП су међународни документи у области родне равноправности,

Европска повеља, надлежности локалне самоуправе (на основу Закона о локалној самоуправи Републике Србије). Стратешки приступ је увођење родне персективе у све програме и политике,^а основа за дефинисање приоритета је анализа стања и развојни приоритети општине. Анализа стања је укључила прикупљање секундарних података и индикатора положаја жена и мушкараца и родне равноправности у општини Књажевац и процену капацитета општине у области родне равноправности. Процена капацитета је спроведена путем *Алата за процену капацитета локалних механизма за равноправност полова*, у оквиру европске подршке општинама Progres¹ односно стручну подршку агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена – UN WOMEN.

МЕЂУНАРОДНЕ СМЕРНИЦЕ И НОРМАТИВНИ ОКВИР

Осим Европске повеље за равноправност жена и мушкараца на локалном нивоу, која је уједно и једини документ који се односи искључиво на локалну самоуправу, локалне самоуправе на поштовање принципа родне равноправности обавезују и национални документи у Републици Србији. Република Србија са друге стране преузела је обавезе у овој области ратификацијом и међународних докумената (Уједињених Нација и Савета Европе), али и применом оних који су на глобалном нивоу установљени као смернице и стратегије када је у питању побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности.

Као потписница Конвенције *Уједињених нација о укидању свих облика дискриминације жена* (CEDAW), Србија је дужна да систематски и континуирано спроводи принципе Конвенције, као и да одговарајућим мерама и активностима спроводи препоруке Комитета и извести о напретку у овим аспектима у Националним извештајима који се CEDAW комитету подносе сваких 5 година. Почетни извештај о стању права жена у Србији презентован је на 38. сесији Комитета, 2007. године. На основу извештаја, CEDAW Комитет је произвео закључке и препоруке за унапређење положаја жена и родне равноправности у Србији.

Пекинска декларација и Платформа за акцију представља најширу политичку основу за креирање политика, стратегија и планова за остваривање родне равноправности. Она

---

¹ <http://www.europeanprogres.org/>

предвиђа велики број мера и активности за унапређење положаја свих жена, које су артикулисане кроз 12 стратешких области. Пекиншка платформа не обавезује само државу, него и друге актере и пружа препоруке за деловање на свим нивоима.

Осим ових, бројни су документи који се односе на поштовање људских права и људских права жена и других маргинализованих група. Низ других међународних докумената се односи на поједине аспекте положаја жена, као групе у неповољнијем положају, као што је учешће у одлучивању, положај жена на селу, положај Ромкиња, сузбијање родно заснованог насиља над женама и сл. Већина ових докумената је представљала основ за израду националног нормативног и стратешког оквира за остваривање родне равноправности.

Миленијумски циљеви развоја апострофирају родну равноправност, положај и здравље жена као приоритет односно родна равноправност јесте један од миленијумских циљева развоја. Такође су то и равноправан приступ основном образовању, унапређење здравља мајки² и смањена смртност деце.

Европска повеља за равноправност жена и мушкараца на локалном нивоу

Поред бројних европских, али и међународних конвенција и резолуција које се односе на заштиту и унапређење људских права и/или унапређење родне равноправности и положаја жена, за локални ниво посебно је значајна Европска повеља за родну равноправност на локалном нивоу, коју је 2006. године креирао и промовисао Савет европских градова и регија – ЦЕМР³. Повеља представља инструмент обавезивања на деловању ка остављавању родне равноправности и њеним потписивањем се локалне самоуправе – градови и општине обавезују да ће предузимати различите кораке како би спречили дискриминацију и осигурали равноправност. Повеља посебан акценат ставља на сузбијање вишеструке дискриминације.

Полазећи од надлежности локалних самоуправа, Повеља даје смернице и обавезе општинама и градовима у области:

---

² <http://www.rs.undp.org/content/serbia/sr/home/mdgoverview.html>

³ У Србији је партнерска организација ЦЕМР Стална конференција градова и општина (СКГО).

- учешћа у одлучивању и то не само формалног, него и у процесу консултација, информисања, саветовања и сл.

- пружања услуга, које треба да буду равноправно доступне и корисне мушкарцима и женама и посебно онима који су вишестурко дискриминисани или имају неки хендикеп. Услуге такође треба да буду инструменти за остваривање равноправности.

- остваривања и подстицања равноправности жена и мушкараца запослених у органима локалне самоуправе, у пољеду равнотеже приватног и професионалног живота, напредовања, зарада, обука.

- осигуравања равноправности у планирању и развоју, као и у јавним набавкама и уговарањима односно било којој врти потрошње јавних, буџетских средстава (што се може односити на јавне набавке, али и на све друге врте јавних позива, конкурса и доделе бесповратних средстава).

Потписнице Повеље се обавезују да ће вршити родну процену (анализу) и применити начела родно одговорног буџетирања. Повеља као одговорну за остваривање родне равноправности посматра општину и њене институције, а не појединачне органе и тела за родну равноправност.

Имајући у виду да је спровођење родне анализе сложен процес у Повељи је наглашено да ће потписница изабрати неколико области за родну анализу, на годишњем нивоу, у складу са својим приоритетима.

Повеља такође наглашава укљученост и обавештеност грађана и грађанки, посебно оних који припадају вишеструко маргинализованим групама и претпоставља активности на промоцији родне равноправности и саме Повеље, те локалне самоуправе као њене потписнице.

НАЦИОНАЛНИ ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР

Релевантни домаћи закони и политике које су значајне за равноправност полова на локалном нивоу су: Устав Републике Србије, Закон о равноправности полова, Закон о забрани дискриминације, Закон о локалној самоуправи, Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређивање равноправности између полова 2009-2015., Акциони план за спровођење стратегије за побољшање положаја жена и унапређивање равноправности између полова 2010-2015. Овим документима су уједно и дефинисане обавезе и могућности локалних самоуправа.

Устав Републике Србије, као основни и највиши правни акт у правном систему, садржи више одредби релевантних за успостављање и институционализацију механизма за равноправност полова на локалном нивоу:

- Обавезује све државне органе, па и органе који се образују у општини да воде политику једнаких могућности и ову политику изричито везује за остваривање равноправности жена и мушкараца (члан 15).
- Допушта могућност да се установе посебне мере ради постизања равноправности лица или групе лица који су суштински у неједнаком положају и одређује недискриминаторну природу ових мера (члан 21. став 4)
- Регулише право грађана на бесплатну правну помоћ која представља интегрални део целокупног система заштите људских и мањинских права (члан 67).
- Обавезује општину да се стара о остваривању, заштити и унапређењу људских и мањинских права (члан 190 став 3)

Закон о равноправности полова предвиђа да се органи јавне власти ангажују на развоју политике једнаких могућности у свим областима друштвеног живота, као и да тај процес треба да буде реализован кроз равноправно учешће жена и мушкараца у свим фазама планирања, доношења и спровођења одлука које су од утицаја на положај жена и мушкараца (члан 3). Закон дефинише директну, индиректну дискриминацију на основу рода, као и низ посебних правила којима се спречава, отклања дискриминација у различитим областима: запошљавању, социјалној, здравственој заштити, образовању, култури и спорту, као и у области породичних односа (посебно у питањима насиља у породици), у области информисања и судске заштите. Закон предвиђа и успостављање родно осетљивих статистичких података и евиденција, али и оснивање тела за

равноправност полова на локалном нивоу (члан 39), као и њихову кључну улогу. Исто тако, одредбе Закона које се односе на учешће у одлучивању и друге аспекте дужне су да поштују и јединице локалне самоуправе.

Закон о забрани дискриминације дефинише дискриминацију као „свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима“ (члан 2).

У истом члану Закон дефинише да се дискриминацијом не сматрају посебни облици заштите појединих група, као што су труднице, породиље, родитељи, особе са инвалидитетом, малолетници и други, односно омогућава афирмативне акције.

Национална стратегија за побољшање положаја жена и унапређивање равноправности између полова 2009 - 2015 предвиђа шест главних циљева: повећање учешћа жена у процесима одлучивања и остваривање равноправне заступљености; побољшање економског положаја жена и остваривање равноправности у области економске партиципације; остваривање равноправности у образовању, побољшање здравља жена и унапређивање равноправности полова у здравственој политици; превенцију и сузбијање насиља над женама и унапређење заштите жртава насиља; уклањање родних стереотипа у медијима и промоцију равноправности полова. У акционом плану за спровођење Националне стратегије локалне самоуправе су означене као носиоци активности и препоручене су активности које треба да спроводе и мере које треба да предузимају у оквиру шест области које обухвата Стратегија и НАП.

У области одлучивања, локалне самоуправе су дужне да обезбеде поштовање заступљености од најмање 30 % мање заступљеног пола (жена) у представничким телима, позицијама извршне власти,

јавних предузећа и установа, али и да спроводе афирмативне мере и улажу напоре за укључивање жена из вишеструко маргинализованих група у процесе доношења одлука. Такође, општине су дужне да чвршће установе функционисање локалних механизма за равноправност полова који ће пратити поштовање принципа родне равноправности у локалним политикама.

У оквиру доношења буџета и економског развоја НАП предвиђа родно буџетирање на локалном нивоу и родно осетљиве буџетске линије, као и афирмативне мере на запошљавању жена и подстицању женског предузетништва, у оквиру активности локалних институција.

У стратешкој области образовања, предвиђене су активности локалних самоуправа на описмењавању старијих жена, посебно у неразвијеним сеоским подручјима и Ромкиња, као и стипендирање жена и девојчица, организовање обука о коришћењу информационо-комуникационих технологија (ИКТ) које ће бити доступне женама.

Промоција женског спорта, улагање и подстицање женског спорта, као и учешће жена у одлучивању у спорту и спортским организацијама значајни су аспекти унапређења здравља жена, као и подршка фомирању и раду саветовалишта за жене и група за подршку женама.

Иако је Србија је 2013. године потписала Конвенцију Савета Европе о борби против родно заснованог насиља према женама – Истанбулску конвенцију. Женске организације посебно инситутирају на изрицању хитних мера заштите, јачању капацитета институција, посебно правосудних и јачању сарадње институција. Посебно је значајно омогућити институционализацију услуга које женске организације пружају женама у ситуацији насиља.

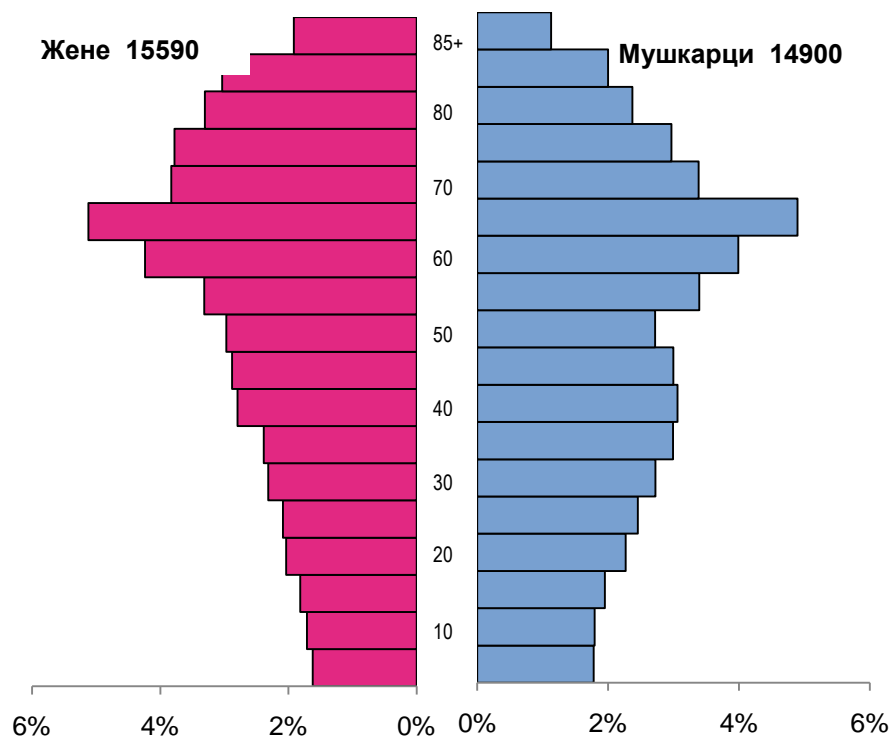
АНАЛИЗА СТАЊА

Анализа стања је организована у складу са областима које, из перспективе надлежности локалне самоуправе, укључујем Европска повеља. Те области су:

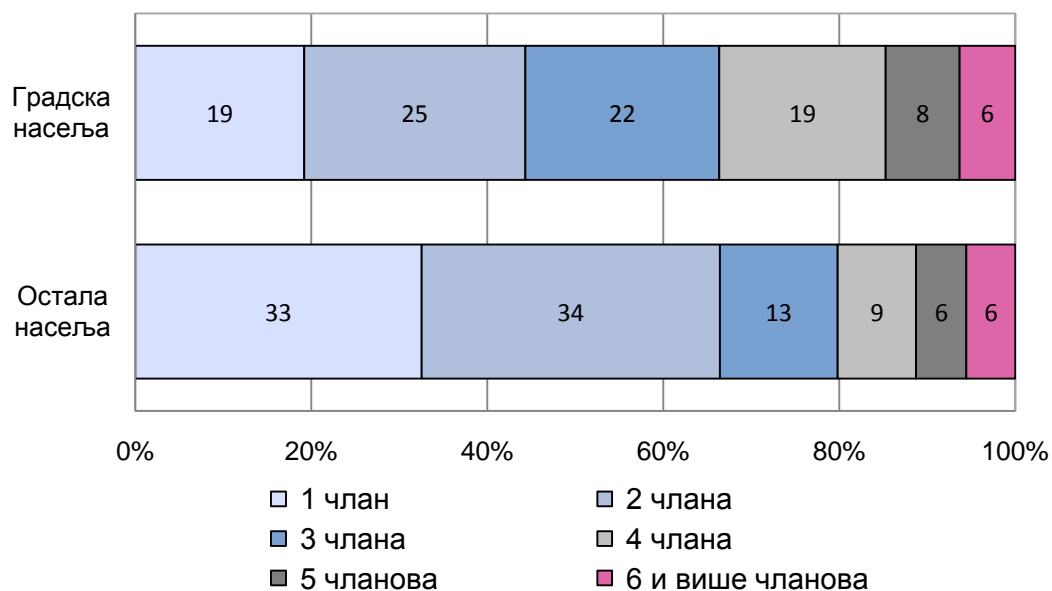
1. учешће у одлучивању
2. доступност и квалитет услуга (образовање, здравство, социјалне услуге и сл.)
3. економски развој
4. родно засновано насиље над женама
5. институционални оквир за равноправност и сузбијање дискриминације и родних стереотипа

У општини Књажевац је више жена него мушкараца. Мушкараца има 14 900 наспрам 15 590 жена. Највеће разлике у броју жена и мушкараца и у старосним групама од 30-40 и између 60 и 70 година старости. Жена има више у старијим старосним групама, док је мушкараца више у популацији од 20-40 година старости. Ово је последица миграција становништва у којима већину миграната чине жене.

Графикон 1. Становништво по старости и полу

Као и у већини општина у Србији рурална подручја карактерише већина самачких, махом старачких домаћинстава. Имајући у виду старосну структуру становништва, већину старих у једночланим домаћинствима чине жене.

1. Учешће у одлучивању

Равноправно учешће жена у одлучивању не односи се само на формалну заступљеност жена на јавним функцијама, иако је веома значајна, већ и на могућности да жене учествују у процесима доношења одлука, да буду информисане и консултоване о локалним приоритетима и локалним проблемима, да се умрежавају, удружују и учествују у јавном животу заједнице.

У Скупштини општине Књажевац има значајно већи проценат одборница него у Народној Скупштини или просеку општина у Србији – 16 одборница од укупно 40 места у парламенту односно 40%. У општинском већу ипак нема ни једне жене, а жена је заменица председника општине.

Жене чине већину запослених у локалној самоуправи и већину роководиоца.

У општини Књажевац је активно и удружење жена, „Женска иницијатива“ и до сада су спроводиле активности у области подршке женама у ситуацији насиља.

Консултације о локалним програмима и политикама се одржавају, али нема евиденције о броју жена и мушкараца који на њима учествују.

2. Доступност и квалитет услуга

Доступност и квалитет услуга се односи на коришћење и потребе за услугама које пружа локална самоуправа на основу својих надлежности, као и на могућности да се кроз планирање и пружање услуга допринесе унапређењу положаја жена и родној равноправности.

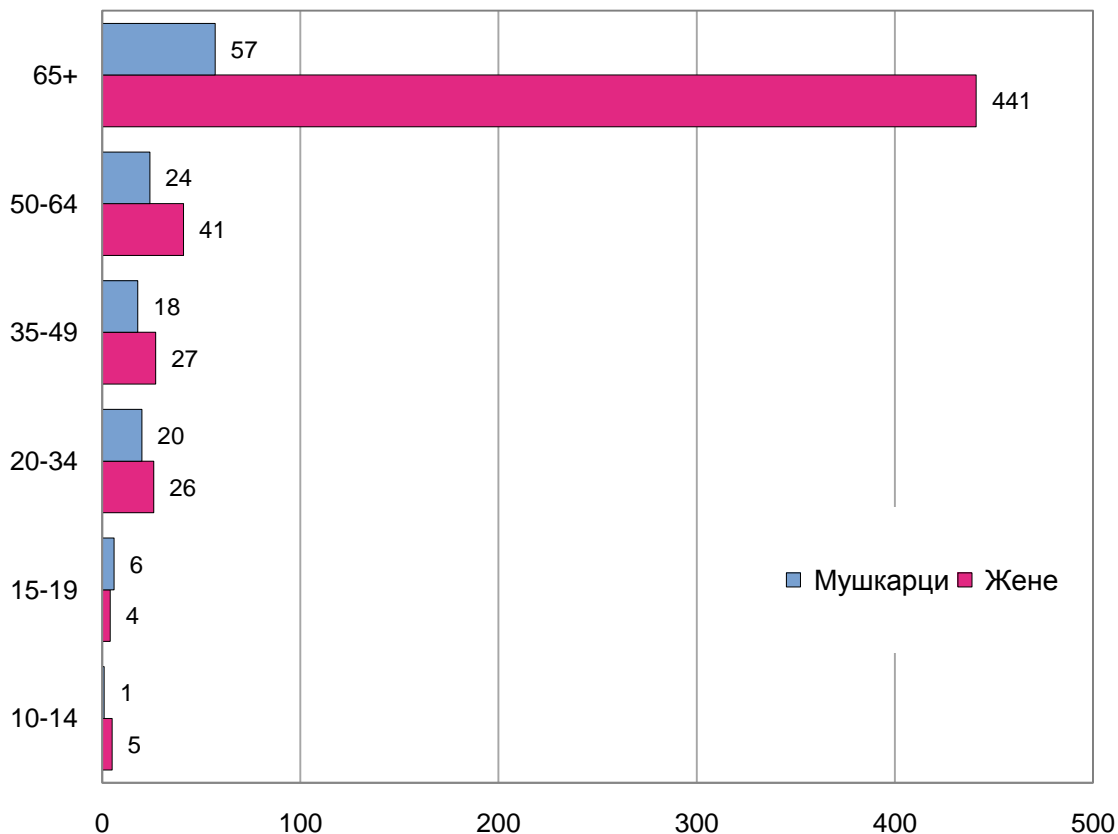
Образовање

Значајно већи проценат жена у односу на мушкарце има непотпуно или само основно образовање, а самим тим је и мањи проценат жена у односу на мушкарце које имају средње образовање. Разлике између мушкараца и жена са вишим и високим образовањем су занемарљиве. Ово указује на неповољну образовну структуру становништва, а посебно жена и на потребу за програмима завршавања основног образовања за жена и доквалификација за жене и мушкарце.

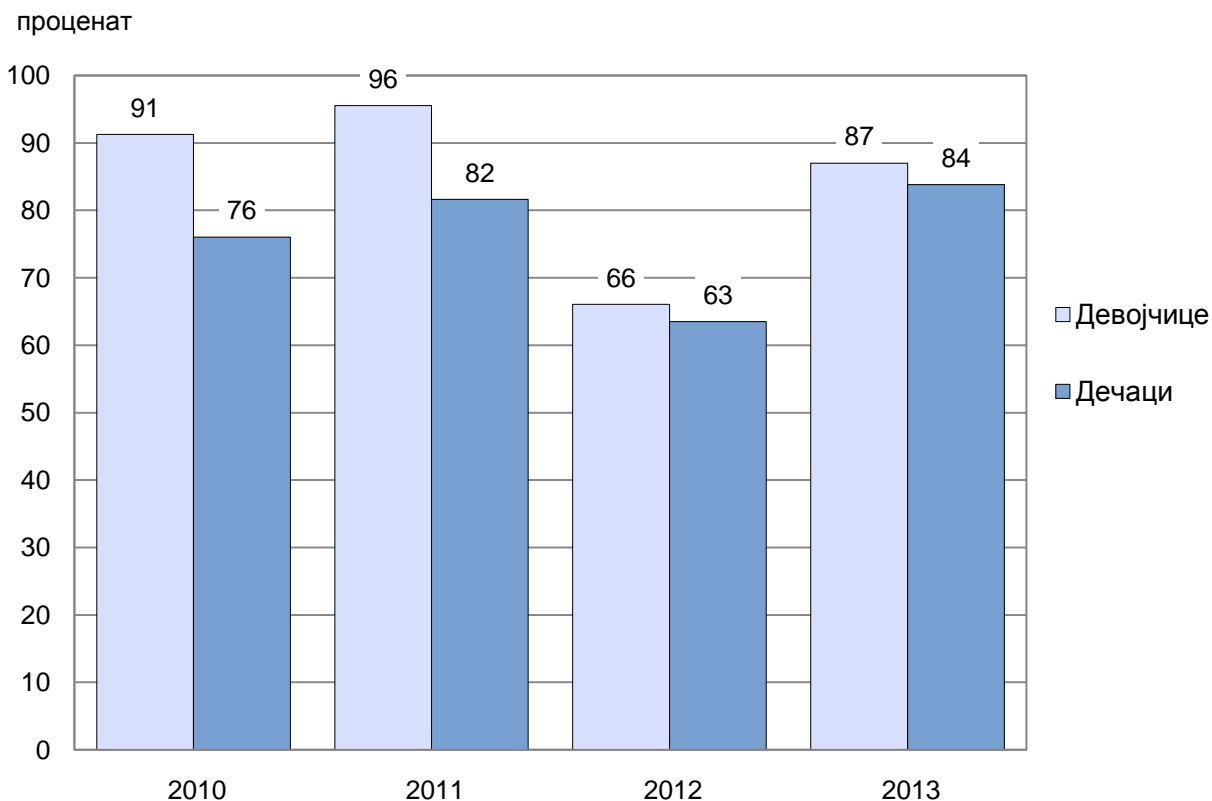

У општини се спроводе програми за основно образовање одраслих у Основној школи “Младост”.

Жене чине већину неписмених у свим старосним категоријама, осим међу особама од 15 – 19 година старости. Ово указује на потребу за програмима описмењавања жена свих старосних група, али и мушкараца, до 34 године.

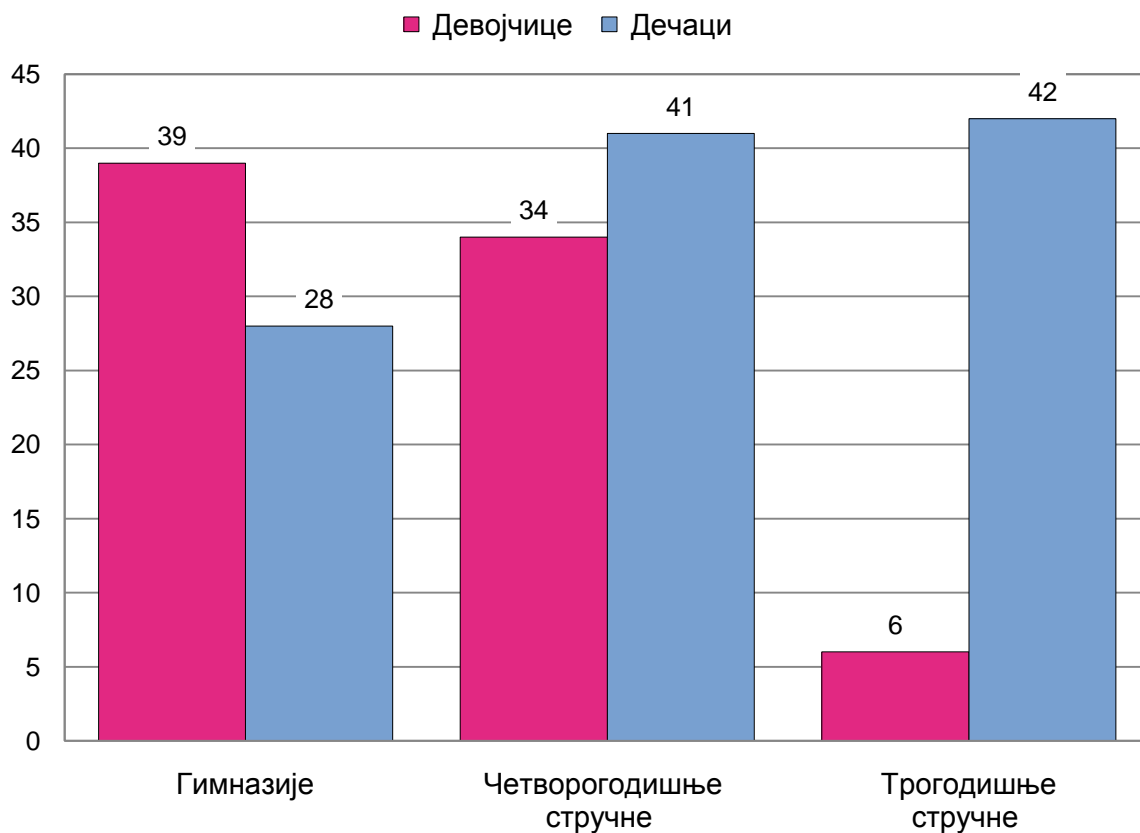

Предшколским образовањем обухваћено је више дечака него девојчица, а обухват деце је изузетно низак: 23.6% за децу до 3 године и 48% за децу од 3 године до предшколског програма. Обухват деце предшколским образовањем је претходних година био неповољнији за дечаке, а обухват деце је опао у односу на 2011. годину, док је у погледу пола уједначенији, али је потребно промовисати значај боравка деце у предшколским установама и испитати препреке за упис деце у предшколске установе, као и повећати капацитете за прекомерну децу.

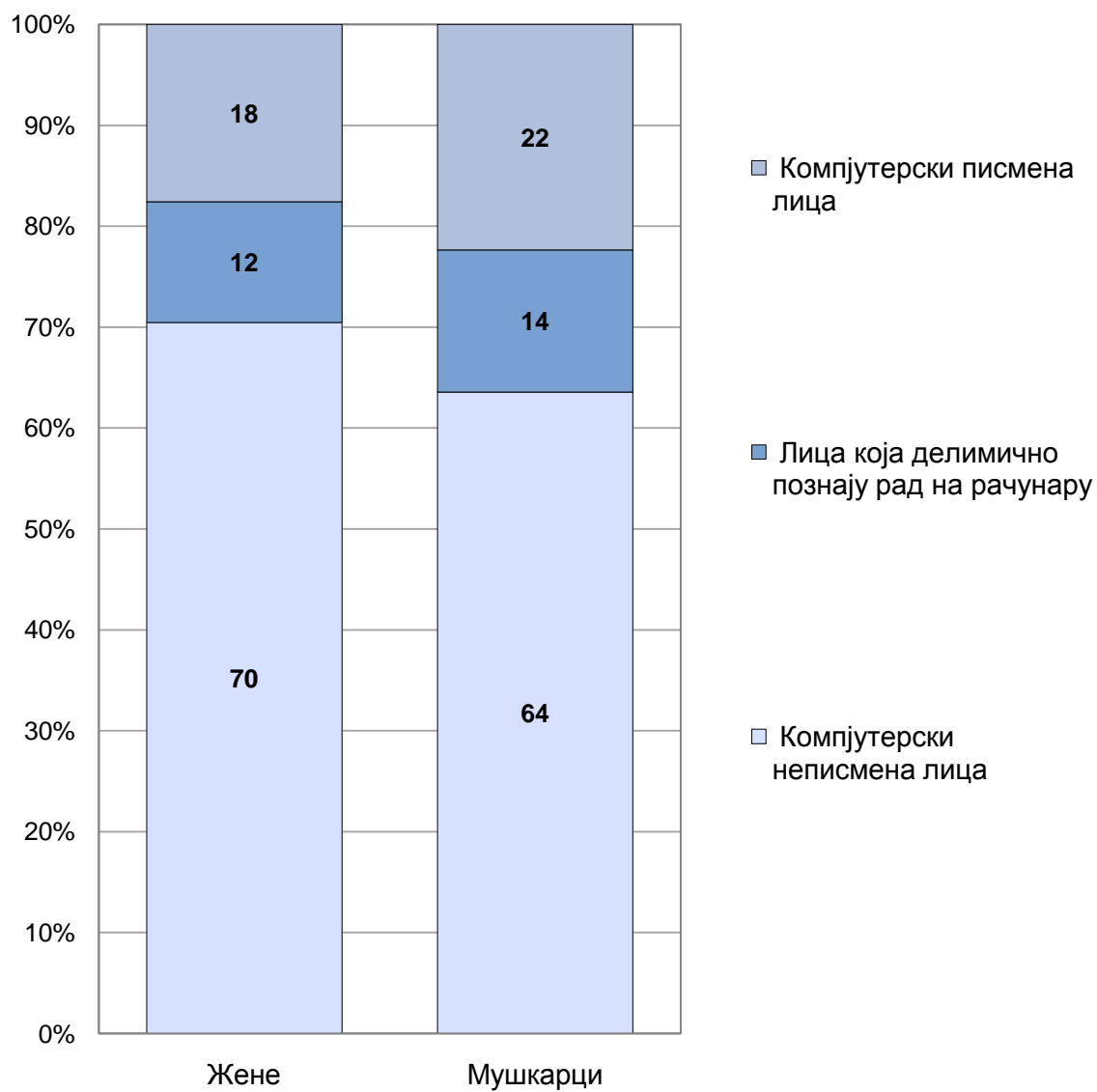

Обухват деце основним образовањем је висок 96.5%, као и стопа завршавања основне школе: 97.3%. Нема података разврстаних по полу који би указали на разлике између дечака и девојчица.

Ипак, средњу школу завршава више девојчица него дечака, а девојчице више завршавају гимназију, него средње стручне школе, посебно трогодишње. Овакав тренд може имати негативне последице на могућности за запошљавање девојака у односу на дечаке, након завршетка средње школе.

Жене су нешто мање компјутерски писмене од мушкараца, али нема података о учесталности и сврси корићења компјутера, по полу, нити старосна структура компјутерски писмених односно неписмених лица. Могуће је разматрати програме компјутерског описмењавања у односу на потребу коришћења рачунара у свакодневном животу и економској делатности.

Здравство

Нема података о обухвату жена здравственим осигурањем, али подаци указју на мали број лекара специјалиста здравствене заштите жена и непотпун обухват трудница здравственом заштитом у првом триместру. Потребно је додатно испитати разлоге непотпуног обухвата.

Број лекара	90	(2013)
Број лекара на 1000 становника	3.0	(2013)
Број лекара на 1000 становника - здравствена заштита деце	1.4	(2013)
Број лекара на 1000 становника - здравствена заштита школске деце и омладине	0.6	(2013)
Броја лекара на 1000 становника - здравствена заштита одраслих	0.8	(2013)
Број стоматолога на 1000 становника - здравствена стоматолошка заштита	0.9	(2013)
Број лекара на 1000 становника - здравствена заштита жена	0.14	(2013)
Обухват жена у току првог триместра трудноће савременом здравственом заштитом	73.6	(2013)

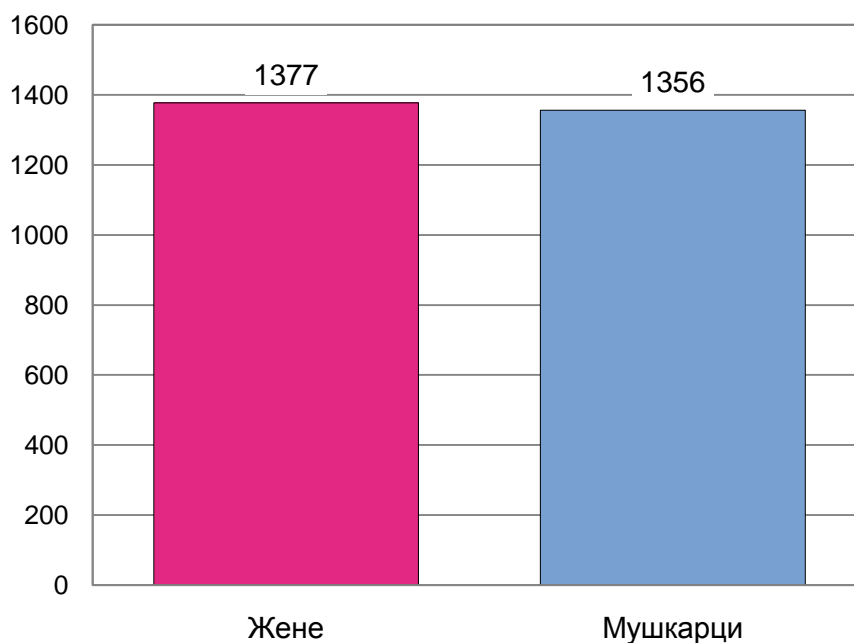
Стопа малолетничких порођаја – број малолетница на 1000 породиља је висок, али је био најнижи 2012. године, односно смањено се у односу на 2010. годину. Ипак, 2013. је поново порастао на 21 малолетницу на 1000 породиља. Нема података о факторима који су довели до смањења, а затим поновног повећања броја малолетничких порођаја. Општина не спроводи програме едукација и саветовалишта о репродуктивном здрављу.

Социјалне услуге

Општина Књажевац издваја знатно више буџетских средстава за социјалну заштиту, у односу на друге општине у Србији. На ове услуге потрошено је 14% буџета.

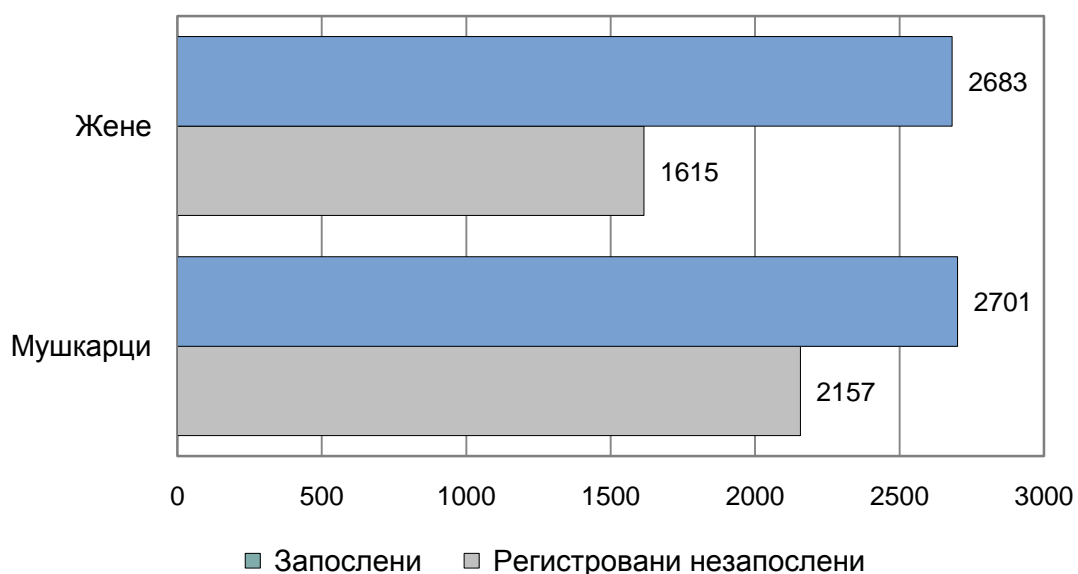
Међу корисницима социјалне помоћи готово да нема разлика у броју жена и мушкараца. Општина Књажевац осим помоћи сиромашним породицама, финансирању боравка у предшколским установама за треће дете, децу без родитељског старања, децу са сметњама у развоју, додатак по основу самохраности, значајан број услуга из домена социјалне заштите пружа по основу инвалидитета и борачког статуса.

Општина Књажевац финансира и субвенције за запошљавање самохраних родитеља (о којих су већина жене), трудница и младих брачних парова.

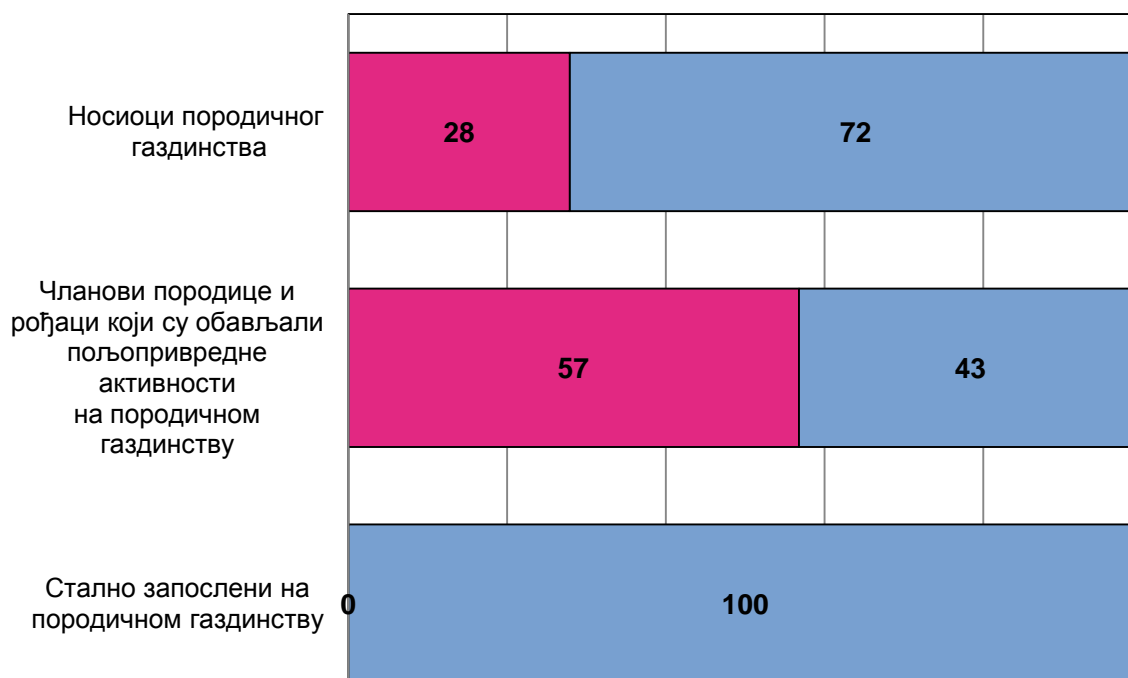
Економски развој

Стопа запослености је изразито ниска, а број запослени чине 18.8% од укупног броја становника. Знатно мање жена је регистровано као незапослено, што одговара подацима о великом броју жена у статусу домаћице и статусу помажућих чланова пољопривредних газдинстава. Овај положај је изразито неповољан у погледу остваривања социјалних права као и права на здравствену заштиту. Дупло је више пензионерки у односу на пензионере, што укупно гледано, уз друге податке, осликава знатно неповољнији економски положај жена.

	Жене	Мушкарци
Економски активни		
Обављају занимање	5591	6743
Незапослени	1245	1846
Економски неактивни		
Деца млађа од 15 година	1615	1700
Пензионери	5056	2939
Лица са приходима од имовине	14	27
Ученици/студент (15 и више године)	932	1005
Лица која обављају само кућне послове у свом домаћинству	1024	317
Остала неактивна лица	653	784
Укупно	16130	15361

Положај жена ангажованих у пољопривреди је такође веома неповољан иако је број жена носитељски газдинстава већи у односу на просек Србије (на националном нивоу је 17% газдинстава регистровано на жене). Иако су више од половине оних који обављају послове на газдинству жене, нема жена формално запослених на породичном газдинству (укупно само две особе). Жена је мање запослених на газдинствима правних лица иако више у односу на просек Србије. Жене су значајно ангажоване у пољопривреди.

	Укупно	Жене	Мушкарци
Носиоци породичног газдинства	4765	1330	3435
Чланови породице који обављају пољопривредну активност на породичном газдинству	6340	3600	2740
Стално запослени на породичном газдинству	2	0	2
Стално запослени на газдинству правног лица	44	15	29
Управници/менаџери на газдинствима	5010	1089	3921

Родно засновано насиље над женама и безбедност

Број жена које су пријавиле насиље 2013. је био 30. Нема података о облицима подршке који су им пружени нити покренутим процедурама. У општини нема женских група које пружају подршку женама у ситуацији насиља.

Малолетних учиниоца кривичних дела је 2013. било само 4, сви младићи до 17 година старости.

Нема података о безбедноним проблемима и главним ризицима које препознају жене и мушкарци у општини Књажевац. Жене нису довољно оснажене односно не препознају у довољној мери насиље и нису оснажене за поступање. Центар за социјални рад у оквиру Саветовалишта за брак и породицу пружа подршку женама у ситуацији насиља.

Правци развоја и приоритети општине Књажевац

Општина значајна средства улаже у социјалну заштиту и побољшање положаја трудница и породиља, као и младих брачних парова и самохраних родитеља. Стратешка економска грана је туризам, у којој значајну улогу имају жене, како формално, тако и неформално, а на жене је регистровано само 11, а на мушкарце 25 туристичких објеката односно газдинстава.

Развојни приоритет општине је пољопривреда и локална самоуправа је, преко Агенције за развој општине Књажевац, кроз Програм подршке развоју пољопривреде издвојила

значајна средства за унапређење пољопривредне производње. Број регистрованих пољопривредних газдинстава у општини Књажевац у 2013. години износио је 2010. Број активних пољопривредних газдинстава варира из године у годину тако да је 2014 години број активних газдинстава износио 2100. У 2015. години поред обновљених пољопривредних газдинстава из 2014. има и нових 130 регистрованих газдинстава, од ових новорегистрованих на име жена води се 27 (у процентима 20,77), док су за остала 103 газдинства носиоци мушкарци.

У 2013. години На конкурс за доделу субвенција у воћарству укупно је поднето 477 захтева од тог броја 141 жена је носилац активног статуса пољопривредног газдинства, док знатно већи је број мушкараца на које се води газдинство. У 2014. години за субвенције за механизацију и у сточарству поднето је 185 захтева од тог броја 51 газдинство се води на жене.

У 2015. години субвенције за механизацију поднето је 222 захтева, од тог броја 64 жене су носиоци газдинства док су остало мушкарци. У сточарству је поднето 88 захтева, од чега 15 за газдинства регистрована на жене.

Оквир за равноправност и сузбијање дискриминације

На основу процене капацитета локалног механизма и локалне самоуправе у целини дефинисани су приоритети за унапређење оквира за родну равноправност и сузбијање дискриминације.

Оквир за равноправност подразумева:

- видљиве афирмативне мере за Ромкиње, самохране мајке, жене са инвалидитетом
- јачање капацитета тела за родну равноправност и његовог учешћа у доношењу и праћењу локалних политика и буџета
- спровођење, праћење и извештавање о локалном акционом плану за родну равноправност

Циљеви и активности општине Књажевац

На основу анализе стања приоритети за унапређење положаја жена у општини Књажевац су:

- **Унапређење институционалног оквира и јачање капацитета тела за родну равноправност**
- **повећан обухват деце предшколским образовањем**
- **унапређење образовне структуре Ромкиња**
- **побољшање положаја жена кроз подршку развоју туризма**
- **повећање броја формално запослених жена у пољопривреди**
- **пружање подршке женама у ситуацији насиља**

Праћење реализације Акционог плана

Општина Књажевац ће Решењем председника општине именовати тим задужен за праћење реализације ЛАП за родну равноправност који ће припремати годишње извештаје на основу индикатора постављеног у табеларном приказу активности и уједно координирати спровођење ЛАП. У тиму ће бити заступљени представници Тела за родну равноправност, одељења за буџет и финансије, школске управе, одељења за локалне економски развој.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ АКТИВНОСТИ

Општи циљ 1. Унапређен институционални оквир и капацитети за родну равноправност				
Индикатор 2017. Спроведена родна процена; родно осетљив документ локалног развоја				
Циљ 1.1.	Активности	Индикатори	Носиоци	Рок
Запослени и доносиоци одлука упознати са Европском повељом и активностима на њеном спровођењу	Организација свечаног представљања Повеље за општинско веће, председника општине и Одборнике/це уз присуство представника/ца СКГО, медија, удружења грађана	Број учесника/ца промоције	Комисија за родну равноправност	Март 2016.
	Одржавање радионице са запосленима и руководиоцима /тељкама општинске управе на којој би била представљена Повеља, планиране активност и представљен принцип родне равноправности и њеног увођење у јавне политике	Број учесника/ца обука Број идеја дефинисаних на обукама за даљу примену Повеље Разумевање принципа родне равноправности код запослених у општини	Комисија за родну равноправност	Март 2016.

Циљ 2.2.	Активности	Индикатори	Носиоци	Рок
Унапређени капацитети Комисије за родну равноправност за спровођење родне процене и родно буџетирање	Дводневна обука за чланове/це локалног механизма за родну равноправност	Број полазника/ца обуке Стечене вештине и знање на основу теста Иницијатива и разрађена методологија за родну процену у једној изабраној области	Комисија за родну равноправност	Март 2016.
Општи циљ 2. Повећан обухват девојчица и дечака предшколским образовањем				
Индикатор 2017. Обухват деце предшколским образовањем преко 90% и за девојчице и за дечаке				
Циљ 1.1.	Активности	Индикатори	Носиоци	Рок

Проширени капацитети предшколске установе	Ревизија просторног и урбанистичког плана општине Одређивање локације објекта намењеног за прешкослку установу Опремање објекта	Изграђен и /или адаприран објекат за прешкослку установу		Децембар 2017.
Циљ 1.2.	Активности	Индикатори	Носиоци	Рок
Промоција повећања капацитета предшколсек установе и значаја уписа деце у предшкослку установу	Припрема, штампа брошура намењених родитељима о значају предшколског образовања за дечаке и за девојчице и позив за мајке и очеве на састанке Дистрибуција брошура уз рачуне за комуналне услуге	Број подељених брошура	Предшколска установа Комисија за родну равноправност	Април 2016.
	Информисање родитеља о значају раног развоја и предшколског образовања на састанцима по насељеним местима	Број родитеља који су учествовали на састанцима	Предшколска установа Комисија за родну равноправност	Мај 2016.

	Испитивање препрека за предшколско образовање деце и креирање подстицајних мера за родитеље	Број подстицајних мера и корисника подстицајних мера	Предшколска установа Комисија за родну равноправност	Мај – Јун 2016.
Општи циљ 3. : Унапређена образовна структура одраслог становништва, посебно Ромкиња				
Индикатор 2018. Образовна структура одраслог становништва, број неписмених жена; број Ромкиња које уписују и завршавају средњу школу				
Посебан циљ 3.1.	Активности	Индикатори	Носиоци	Рок
Креиран и спроведен програм описмењавања за неписмене жене и Ромкиње	Испитивање интересовања, могућности и препрека за Ромкиње и друге жене за похађање курсева описмењавања у Основној школи Младост и подручном одељењу	Број заинтересованих жена	Комисија за родну равноправност ОШ Младост	Јун 2016.

	Обезбеђена подршка за бригу о деци у време трајања наставе	Број мајки које доводе децу на наставу Број збринуте деце		Јул 2016.
	Промоција програма Посете породицама у циљу обезбеђивања подршке	Број породица које су посећене		Јул – август 2016.
	Одржавање наставе	Број жена које редовно похађају наставу Број жена које су се описмениле		Септембар – децембар 2016.
Посебан циљ 3.2.	Активности	Индикатори	Носиоци	Рок
Повећан број Ромкиња које уписују и завршавају Средњу школу	Разговори са Ромским породицама у циљу промоције средњег образовања девојчица	Број посета породицама	Школска управа Комисија за родну равноправност Центар за социјални рад	Април 2016.
	Стипендије за средњошколско	Број девојчица које су конкурисале за		Септембар – Октобар 2016.

	образовање ромских девојчица	стипендије Број девојчица које су добиле стипендије		
	Мотивација, разговори са девојчицама на крају основне школе, професионална оријентација И други облици циљане подршке за Ромске девојчице пред упис у Средњу школу	Број девојчица којима је пружена подршка		Април - Мај 2016.
	Одржавање радионица о репродуктивном здрављу, ризицима раног рађања и удаје за девојчице и њихове родитеље у завршним разредима основне школе	Број одржаних радионица Број мајки и очева укључених у радионице Број девојчица укључених у радионице		Септембар 2016.

Општи циљ 4. Унапређење економске активности жена				
Индикатор 2017. Број жена консултованих о приоритетима локалног развоја				
Циљ 4.1.	Активности	Индикатори	Носиоци	Рок
Жене на селу обучене за писање бизнис планова и пројеката за унапређење своје делатности у области сеоског туризма	Одржавање састанака на нивоу насељених места и у ТО Књажевац са женама ангажованим у сеоском туризму или заинтересованим за ову делатност о потребама и интересовањима и могућностима за обуку	Број жена учесница на радионицама Мапиране потребе и конципиран програм обука	Тело за родну равноправност Савети месних заједница Туристичка организација	Април 2016.
	Консултације са женама на нивоу месних заједница и насељених места о приоритетима у насељеним местима и планирању локалног развоја у циљу развоја туризма	Број консултација Број жена учесница Број сугестија И иницијатива изнетих од стране жена	Тело за родну равноправност Туристичка организација	Април и мај 2016.
	Одржавање едукација са женама које се баве сеоским туризмом за писање бизнис плана и пројеката за	Број жена полазница обука Број израђених бизнис планова Број припремљених пројеката	Тело за родну равноправност Туристичка организација	Јун 2016.

	унапређење делатности			
Циљ 4.2.	Активности	Индикатори	Носиоци	Рок
Додељена бесповратна средства за 3 бизнис плана женама у области сеоског туризма	Раписан конкурс у области унапређења делатности за сеоски туризам у оквиру ког се посебно подстиче задругарство и запошљавања жена у сеоском туризму	Број жена које су добиле средства Број жена формално ангажованих у сеоском туризму	Туристичка организација НСЗ	Фебруар –Март 2017.
Циљ 4.3.	Активности	Индикатори	Носиоци	Рок
Унапређен формални статус жена запослених у пољопривреди	Подстицајне мере за газдинства на којима се за жене уплаћују доприноси и здравствено осигурање Промоција регистравања производње на жене у оквиру газдинства Промоција уплаћивања доприноса за здравствено осигурање или приватно здравствено осигурање Подстицаји за формално ангажовање жена у	Број жена формално ангажованих на газдинствима Број жена носитељски газдинства или пољопривредне производње Број жена које остварују право на здравствено осигурање	Агенција за развој НСЗ	Септембар 2016.

	породичним газдиствима			
Повећан број жена које се баве прерадом пољопривредних производа	Подршка у бесповратним средствима за унапређење економске активности: производњу сира, прераду воћа и поврћа	Број жена корисница бесповратних средстава Број жена које се баве прерадом пољопривредних производа	Агенција за развој	Март 2017.
Општи циљ 5. Повећана оснаженост жена за пријављивање насиља у породици				
Индикатор 2017. Број жена које пријављују насиље				
Циљ 5.1.	Активности	Индикатори	Носиоци	Рок
Формиран СоС телефон за жене у ситуацији насиља	Мапирање и обука волонтерки	Број обучених волонтерки	Савет за родну равноправност ЦСР	Април 2016.
	Набавка броја за бесплатну СоС линију	Успостављена СОС линија	Савет за родну равноправност ЦСР	Мај и јун 2016.
	Промоција СоС линије плакатима, летцима и огласима на локалним медијима	Број плаката и летака	Савет за родну равноправност ЦСР	Јун 2016.
Циљ 5.2.	Активности	Индикатори	Носиоци	Рок
Оформљена група подршке за жене у ситуацији насиља у	Мапирање и обука водитељки група подршке	Број жена које учествује у раду групе за подршку	Савет за родну равноправност ЦСР	Септембар 2016.

оквиру Центра за социјални рад				
-----------------------------------	--	--	--	--